

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 228/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého M. R., K., právne zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., K., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 288/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého M. R. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2007 doručená sťažnosť v tom čase ešte maloletého M. R., K. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len

„okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 288/2004, ktorou žiadal vydať tento nález:

„1. Základné právo maloletého M. R., zastúpeného matkou A. R., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P/288/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P/288/2004 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Maloletému M. R., zastúpenému matkou A. R., priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 90 000.-Sk (...), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do rúk zákonnej zástupkyne, matky maloletého do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Maloletému M. R., zastúpenému matkou A. R., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 296.-Sk (...), ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. J. Č., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako z podanej sťažnosti a obsahu spisu sp. zn. 21 P 288/2004 okresného súdu (do ktorého ústavný súd nahliadol) vyplýva, sťažovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu 13. decembra 2004 domáhal, v zastúpení svojej matky A. R. (ďalej len „matka“), zvýšenia výživného proti svojmu otcovi Ing. Ľ. R. (ďalej len „otec“), a to zo sumy 900 Sk mesačne určenej rozsudkom okresného súdu sp. zn. P 42/95 z 8. septembra 1998 na sumu 2 500 Sk mesačne od podania návrhu do budúca. Okresný súd po doručení návrhu 14. decembra 2004 ustanovil uznesením navrhovateľovi kolízneho opatrovníka, uložil orgánu starostlivosti o mládež prešetriť pomery v rodine, vyzval matku a otca na oznámenie údajov o ich zamestnávateľoch a predloženie potvrdenia o príjme, ktoré boli súdu v priebehu januára 2005 aj doručené.

V období od 14. decembra 2004 do 7. decembra 2005, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 18. január 2006, vo veci nevykonan žiaden úkon.

Na pojednávaní 18. januára 2006 sa otec nezúčastnil, pričom svoju neúčasť ospravedlnil z dôvodu, že sa zdržiava v zahraničí, a pojednávanie bolo odročené

na 28. marec 2006. Okresný súd 19. januára 2006 požiadal úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o podanie správy, či otec poberá dávky v hmotnej núdzi, a vyzval otca na oznámenie súčasného zamestnávateľa a dôvod skončenia predchádzajúceho pracovného pomeru. Otec sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní konanom 28. marca 2006, ktorého sa tak zúčastnila iba matka a kolízny opatrovník. Pojednávanie bolo odročené na 23. máj 2006 s tým, že bude požiadaný Okresný súd Plzeň – mesto o vykonanie výsluchu otca, ktorý sa zdržiava v jeho obvode. Dožiadanie bolo odoslané z okresného súdu 5. apríla 2006, 29. marca 2006 bol pripojený spis o rozvoде manželstva matky a otca sťažovateľa sp. zn. 25 C 30/93 od Okresného súdu Košice II. Okresný súd Plzeň – mesto požiadal okresný súd o doručenie návrhu na začatie konanie pre účely vykonania dožiadaného výsluchu otca, ktorého termín bol určený na 31. máj 2006. Pojednávania pred okresným súdom nariadeného na 23. máj 2006 sa otec nezúčastnil a svoju neúčasť ospravedlnil s tým, že bude vypočutý dožiadaným súdom. Tohto pojednávania sa zúčastnila iba matka. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že nový termín pojednávania bude určený po doručení vybaveného dožiadania Okresným súdom Plzeň – mesto. Dožiadaný súd vypočul 31. mája 2006 otca a zabezpečil potvrdenia o príjmoch od jeho zamestnávateľa. Otec sa vyjadril, že sa nezúčastní pojednávania pred okresným súdom a súhlasí s prerokovaním a rozhodnutím vo veci bez jeho účasti. Vybavené dožiadanie následne bolo doručené okresnému súdu.

V období od 23. mája 2006 do 14. februára 2007, keď okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 20. marec 2007, nevykonal okresný súd vo veci žiaden úkon.

Na pojednávaní 20. marca 2007 boli vypočutí matka i otec sťažovateľa a pojednávanie bolo odročené na 29. máj 2007 s tým, že bude pripojený spis okresného súdu týkajúci sa skoršej úpravy práv a povinností k sťažovateľovi vedený pod sp. zn. P 42/95, a otcovi bolo uložené doložiť svoje aktuálne mzdové listy. Na pojednávaní 29. mája 2007 vyhlásil okresný súd rozsudok sp. zn. 21 P 288/2004 z 29. mája 2007, ktorým zvýšil výživné pre sťažovateľa za obdobie od 1. januára 2006 do 31. decembra 2006 zo sumy 900 Sk na sumu 1 200 Sk mesačne a za obdobie od 1. januára 2007 do budúca na sumu 1 500 Sk mesačne, a tým zmenil výšku výživného určeného rozsudkom okresného súdu sp. zn. P 42/95 z 8. septembra 1998. Proti tomuto rozsudku podala matka odvolanie 6. júla 2007, ktoré okresný súd zaslal 10. júla 2007 na vyjadrenie otcovi.

Okresný súd predložil spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) predkladacou správou z 3. augusta 2007, kde bola vec 6. augusta 2007 zaevidovaná pod sp. zn. 8 CoP 211/2007.

Krajský súd vo veci podľa sťažovateľa nevykonal žiadny úkon v období od 6. augusta 2007 do 26. marca 2008, keď oznámil, že rozsudok bude vyhlásený 2. apríla 2008. V tento deň krajský súd vyhlásil rozsudok, ktorým rozsudok okresného súdu sp. zn. 21 P 288/04 z 29. mája 2007 potvrdil. Písomné vyhotovenie rozsudku krajského súdu sa v spise nenachádzalo ani k 14. máju 2008, keď sa s jeho obsahom oboznámil ústavný súd na krajskom súde.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti v prvom rade poukázal na to, že jeho matka so súdom riadne spolupracovala, jeho výzvam vždy vyhovelá v stanovenej lehote, sama žiadne prietahy v konaní nezavinila a postup súdu urgovala, naposledy 3. marca 2008. Na prietahy v súdnom konaní sa matka sťažovateľa sťažovala predsedovi okresného súdu listom doručeným okresnému súdu 10. mája 2007, na ktorý predseda okresného súdu odpovedal prípisom sp. zn. Spr 57/07 zo 7. júna 2007, v ktorom uviedol, že v priebehu konania sa síce vyskytli určité obdobia nečinnosti súdu, ktoré ale boli spôsobené objektívnymi príčinami spočívajúcimi v zaťažnosti súdu a vybavujúcej sudkyne, no vo veci bolo medzičasom 29. mája 2007 rozhodnuté. Predseda okresného súdu poukázal i na to, že k dĺžke konania pred okresným súdom prispelo i to, že odporca sa zdržiaval v Českej republike.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej poukázal na to, že okresný súd bol vo veci nečinný počas celého roku 2005, následne počas 8 mesiacov v roku 2007, matku sťažovateľa po prvý raz vypočul až 29. mája 2007. Ďalej v sťažnosti uviedol, že v dôsledku podania odvolania matkou sťažovateľa sa spis nachádza na krajskom súde a vo veci nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté. Činnosť okresného súdu považoval za nesústredenú a neefektívnu, a to najmä preto, že nezabezpečil účasť otca sťažovateľa na pojednávaniach, nevyvodil voči nemu žiadne opatrenia a akceptoval jeho ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaniach. Sťažovateľ zdôraznil i to, že jeho vec prerokovávaná okresným súdom nebola skutkovo ani právne zložitá, a navyše išlo o vec týkajúcu sa starostlivosti o maloletých, ktorá by mala byť prerokovaná a rozhodnutá prednostne.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že maloletý sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne postupom okresného súdu v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 21 P 288/2004.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania maloletého sťažovateľa vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 29. mája 2007 rozsudkom sp. zn. 21 P 288/2004. Sťažovateľ - ktorý je kvalifikovane právne zastúpený - sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 22. októbra 2007, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 24. októbra 2007, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania (teda na okresnom súde), už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej sťažnosti podanej ústavnému súdu aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2008